

**Antoninus Diana Panormitanus, Clericus Regularis, Doctor
Celeberrimus, Coram S. D. N. Alexandro VII. Episcoporum
Examinator, & Sancti Officij Regni Siciliae Consultor,
Coordinatus, Seu Omnes ...**

Diana, Antonino

Lugduni, M. DC. LXXX.

8. An mulier, si sciat se concupiscendam ab aliquo lascivè teneatur non
exire ad audiendum sacrum? Ex p. 5. tr. 7. res. 22.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-76429](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-76429)

est, cæteris paribus. Nam quando utrumque præceptum tam naturale, quam positivum primariò refertur ad propriam meam salutem procurandam, vel ad proprium meum peccatum cavendum, tunc magis obligat naturale quam positivum respectu mei: si autem naturale primariò refertur ad cavendum alienum peccatum, & positivum ad cavendum proprium peccatum, tunc positivum magis obligat, quam naturale respectu mei. Hoc autem fit in proposito, ut ex dictis patet.

2. Verùm his non obstantibus affirmativam sententiam mordicus tenet Hurtado de Mendoza in 2. 2. disp. 173, sect. 20. à §. 256. & seq. Valencia tom. 3. disput. 3. quest. 18. punct. 4. Suar. disput. 10. sect. 3. num. 9. Bañez in 2. 2. quest. 43. artic. 8. concl. 2. Tannerus tom. 3. disput. 2. quest. 6. dub. 9. num. 120. Gordonus tom. 1. lib. 9. quest. 16. cap. 5. §. 1. Emanuel Sà ver. auditio Missa, num. 3. Lorca in 2. 2. quest. 43. art. 8. num. 10. & alij. Vnde utramque sententiam probabilem esse puto. Prima verò magis mihi placet, maximè si præcepta sint positiva.

3. Sed si aliquis stare vellet in hac posteriori, difficultas est cognoscere quando præcepta sunt prætereunda propter scandalum vitandum, & in hoc doctè, ut semper solet, ita philosophatur Hurtado de Mendoza ubi supra §. 268. Quando præceptum est humanum, ex cuius omissione nullum aliud sequitur inconueniens in proximum, tunc est vitandum. Exempli gratia, si ego non possum audire Sacrum quin alicui præbeam occasionem grauis iracundiæ, odij, aut luxuriæ teneor abstinere à Sacro. Item si non possum ieiunare nisi præbendo alicui occasionem grauis peccati, teneor non ieiunare, huc enim spectat, *Misericordiam volo, & non sacrificium*; etenim si in misericordia corporali locum habet id, multò magis in spirituali, ad quam pertinet directe nihil efficere, vnde proximus ruat; quia licèt Religio esset melior virtus, quam misericordia, tamen Deus non indiget nostris Religionis operibus, quæ possunt postea usurpari frequentius. Eandem ob causam tenemur dimidiare confessionem imminente scandalo passiuo. Si verò ex omissione præcepti imminet aliud damnum graue proximo, non est prætereundum præceptum. v. g. si ego teneor opitulari alicui indigenti, & alius id videns sit arrepturus occasionem maledictiæ, aut alius peccati grauis, teneor opitulari indigenti, quia præceptum illi beneficiendi plus habet ponderis, quam præceptum vitandæ occasionis, quia propter alterius malitiam, iniquum est, ut alius patiat graue damnum, ob quod non probo, quod ait Bañez art. 8. non esse opitulandum feminae extreme indigenti, quando id non potest fieri, quin alij occasionem arripiant, aut sinistrè iudicandi, aut murmurandi, est enim immanitas ferina famelicæ morti permittere aliquem propter aliorum temeraria iudicia, maximè cum possit postea illa nota deleri. Eadem ratione deduces teneri coniugem ad reddendum debitum coniugale petitum ab altero coniuge, licèt alij sint accepturi occasionem peccandi. v. g. in longa nauigatione, aut diuturno carcere, aut habitatione non ampla, si quis cum vxore degat, non potest illa inuita abstinere diu ab vsu matrimonij, quamuis aliquis adsit auditurus, & ex auditu sit Venerem illicitam concepturus. Ita ego teneor restituere homini, quæ sua sunt, illo petente, quamuis sciam illum eis abuturum ad peccatum. Si tamen sint arma, aut aliud instrumentum quo occisurus est alium, teneor tunc illud non dare, quia determinatè petitur ad rem malam. Idem dico de fortunis si commodè possum protrahere solutionem. Si verò sine graui damno proportionato non possum protrahere arma, neque fortu-

nas, possum illa dare, quia non teneor cum graui damno abstinere ab ea actione, quæ de se bona est, quia est actus iustitiæ, abusus autem illarum tenetur propter solam malitiam eas accipientis, quòd si non immeritò censent aliqui me posse licèt dare mutuas pecunias amico eis abuturo, quando sine graui damno non possum illas negare, multo melius poterò illi restituere quæ sua sunt. Vltimò considerandum est has occasiones incidere per tempus breue, diuturnæ enim esse non possunt. Si enim Sacerdos timet ex concensu ciuium ad Sacrum orituræ contentiones, tenetur à Sacro abstinere biduo, aut triduo, donec seditionis pericula autoritate publica, aut alia ratione sedentur. Item si quis arrepturus sit occasionem peccandi conspecta femel femina, hæc femel, aut iterum debet abstinere à Sacro: at verò si alter diuturnus esset in eam depereundo, non abstinere tenetur à Sacro, sed potius illi interesse, quia peccatum proximo plus habet de malitia, quam de infirmitate, aut ignorantia, & hæc omnia docet Hurtado ubi supra, sed quia de hoc vltimo exemplo multi dubitant, de illo specialiter inquirendum videtur.

RESOL. VIII.

An mulier se scias se concupiscendam ab aliquo laico, teneatur non exire ad audiendum Sacrum? Ex p. tit. 7. Ref. 22.

§. 1. **Q**uòd femel, aut iterum abstinere debet à Sacro, docet, ut visum est, Hurtado in fine superioris resolutionis, & Valencia tom. 3. disput. 3. q. 18. punct. 4. ait, Per aliquod tempus in tali casu abstinendum esse à Sacro. P. Suarez disp. 10. sect. 10. n. 10. quærens an teneatur mulier omittere Sacrum ad vitandum scandalum? Respondet interdum posse hoc licere, imò & esse necessarium, ratio tamen accedere hanc obligationem.

2. Verùm quia hæc res esset scrupulis plena, ego puto absolutè nullam adesse obligationem, ut formata in tali casu non audiat Sacrum, & ita docet Cæstrus Pal. tom. 1. tract. 6. disput. 6. punct. 16. num. 4. & Iacobus Granado in 2. 2. contr. 3. tract. 13. disput. 5. sect. 5. num. 28. ubi sic ait. Si cuiusmodi scandalum sit ex infirmitate, quia nimirum videns ab aliqua persona impleri aliquod præceptum, ad id imbecillitas est, ut accipiat occasionem ruinæ. Valencia ait esse obligationem omittendi per aliquod tempus executionem præcepti humani, vel Ecclesiastici, v. g. teneri feminam non audire Sacrum diebus festis, si quis eam videns acciperet occasionem desiderandi aliquam grauem impudicitiam, quia maior obligatio est vitandi scandalum, quam audiendi Sacri, cum illa sit naturalis & diuina, hæc non nisi Ecclesiastica, addit tamen non esse feminam ad id obligandam per multum temporis, v. g. per vnum annum. Hoc tamen mihi non probatur, quia vniuersique habet ius ad faciendum quæ non solum sunt bona, sed etiam obligatoria, præteritum sub graui præcepto, ergo non tenetur ab illis abstinere, ut euitet culpam alterius. Confirmatur, quia non magis tenetur quis ad vitandum hoc scandalum, quam ad implendum beneficium correctionis fraternæ; sed nemo tenetur non implere præceptum iuris etiam humani, ut corrigat, imò alia minoris momenti deobligat ab eiuismodi correctione, ne; ergo neque ut euitet scandalum. Ita Granado, & ante illum hanc sententiam docuerat etiam Azorius tom. 2. lib. 12. c. 18. quest. 12. & Valquez opuscul. de scandalo, quest. 43. art. 8. dub. 2. n. 17. & docent omnes DD. qui putant præceptum non esse præterminanda propter scandalum.

RESOL.